

Відгук

Офіційного опонента, кандидата юридичних наук, Коровайко Оксани Сергіївни про дисертацію Бінька Ігоря Ігоровича «Правові засади публічного адміністрування охорони права власності на об'єкти нерухомого майна» подану на здобуття наукового ступеня кандидата юридичних наук зі спеціальності 12.00.07 – адміністративне право і процес, фінансове право, інформаційне право до спеціалізованої вченої ради Д 26.004.16 у Національному університеті біоресурсів і природокористування України

Ступінь актуальності обраної теми. Звернення дисертанта до ускладненої тематики, що складається з декількох компонентів – правових засад що означає певні основоположні правила і підходи, виписані у праві, публічного адміністрування, яке вважається нині крос-дисциплінарним поняттям для декількох суспільних наук, та безпосередньо до охорони права власності на об'єкти нерухомого майна свідчить про намагання помістити в фокус дослідження низку актуальних концептів, кожен з яких сам по собі є предметом наукових студій.

В той же час, не зважаючи на різноманітність зачеплених питань, концептуально це єдина робота, присвячена вивченню і систематизації існуючих засобів ефективного розвитку охорони права власності на нерухоме майно, від ефективності якого залежить економічна привабливість держави, інтерес інвесторів і девелоперів до операцій з нерухомістю в Україні, стабільність економічного положення власників нерухомого майна як підприємств, так і громадян, ефективність фінансово-кредитних механізмів і довіра до державних інституцій нашої країни в цілому.

Отже актуальність тематики забезпечується як вибором теми, так і комбінуванням факторів, які складають предмет дослідження.

Ступінь обґрунтованості наукових положень, висновків і рекомендацій, сформульованих у дисертації.

Дисертаційне дослідження Бінька І.І. є завершеним самостійним науковим дослідженням, у якому пропонується новий теоретико-правовий підхід до вирішення наукової проблеми, що є важливим внеском в адміністративну науку. Представлена дисертаційна робота відрізняється грамотним, послідовним і системним викладом матеріалу на основі повного наукового обґрунтування. Чітко просліджуються авторська позиція та логічна завершеність роботи.

У першому розділі досліджено публічне адміністрування права власності на нерухоме майно як реалізація правоохоронної функції держави, ті безпосередні механізми, завдяки яким право опосередковує процес публічного адміністрування, та суб'єктний склад що в цілому завдяки авторській побудові першого розділу, найбільш важливого для постановки і окреслення теоретичних засад дослідження дає цілісне уявлення про тематику і подальший хід дослідження.

У другому розділі проаналізовано правові форми та засоби публічного адміністрування у вигляді адміністративних проваджень, процедур ведення Державного реєстру речових прав на нерухоме майно, значна увага приділяється державному контролю за веденням процедур державної рестрації.

Варто погодитись з позитивною оцінкою автора місця і ролі юрисдикційних процедур органів виконавчої влади як засобу оперативного прийняття рішень у сфері охорони прав, які знаходяться під загрозою порушення. В той же час, слід оцінити те, що автор не надає таким процедурам надмірного значення, однозначно погоджуючись з тим, що вирішення питання про право цивільне не може і не повинно ставати змістом таких процедур і повинне бути лише предметом судового розгляду у відповідній юрисдикції.

В той же час, і ми розділяємо дану позицію, адміністративно-юрисдикційні процедури у сфері охорони прав на нерухоме майно власне і повинні вичерпуватись охоронними заходами – різного роду зупиненням можливості недобросовісних незаконних операцій з майном, з тим, щоб зберегти майно від ланцюжка незаконних операцій та дати власнику час і можливість на звернення до суду вже за захистом права власності. Власне це і є одним з надбань роботи, яке автор нажаль не висунув у новизну, але слід погодитись з ідеєю, що адміністративна юрисдикція у справах щодо неправомірних реєстраційних дій це саме засіб охорони, а не захисту цивільних прав, адже цивільні права повинні захищатись засобами цивільного (господарського) права.

Заслуговує на схвалення поєднання в одному підрозділі таких понять, як добросовісність і юридична відповідальність, оскільки попри різницю між цими поняттями, услід за дисертантом ми схильні підтримати позицію, згідно якої сьогоденне поняття добросовісності, яке входить в юридичний вжиток, є не чим іншим, як поверненням підзабутої теорії позитивної відповідальності особи в її новому прояві і з відповідним нормативним закріпленням, чого позитивна відповідальність так і не набула, залишившись виключно теоретичним поняттям. По відношенню до державного реєстратора добросовісність це та категорія яка дозволяє цій посадовій особі прийняти законне рішення як за формою, так і за суттю, не піддаючись на провокації зацікавленої сторони щодо неправомірного сприяння.

Третій розділ дисертаційного дослідження включає в себе два підрозділи, в яких проаналізовано міжнародні документи, концепції, політику врегулювання охорони прав власності на нерухоме майно в зарубіжних країнах.

Результатом роботи є висновки, які повністю відповідають сформульованому завданню та змісту самої роботи та впливають з її основних положень.

Крім згаданого, дисертація містить низку інших удосконалень і пропозицій, які є теоретично і логічно обґрунтованими, з застосуванням сучасних методів наукового пізнання.

Достовірність і новизна наукових положень. Одержані у процесі наукового дослідження результати є достовірними. Викладені у дисертаційній роботі Бінька І.І. теоретико-правові положення достатньою мірою науково обґрунтовані. Вони враховують значний обсяг опрацьованих джерел, в тому числі праці науковців з різних правових галузей, а також економічного й управлінського спрямування, громадсько-політичні публікації. В роботі використовується значний масив національних нормативно-правових актів щодо управління у галузі публічного адміністрування охорони права власності і реєстраційної діяльності.

Наукова новизна дисертаційного дослідження полягає у тому, що дисертація є самостійним теоретичним узагальненням теоретичних і практичних питань публічного адміністрування охорони права власності на нерухоме майно, яке спрямоване на формування нових та вдосконалення існуючих категорій і понять, пошук ефективних правових механізмів здійснення управлінського впливу держави на стабільність цивільного обігу права власності.

Таким чином, автором вперше подано авторську класифікацію правових форм і засобів публічного адміністрування охорони права власності на нерухоме майно серед яких виділено адміністративні провадження, правове забезпечення ведення Державного реєстру речових прав на нерухоме майно, державний контроль за вчиненням реєстраційних

дій, юрисдикційна діяльність органів виконавчої влади, юридична відповідальність та вимоги до доброчесності осіб, що здійснюють функції публічного адміністрування; проаналізовано юрисдикційну діяльність органів державної влади в процесі публічного адміністрування охорони права власності на нерухоме майно та визнано за нею самостійний засіб охорони прав власності на об'єкти нерухомого майна, який збагатив предмет охорони прав власності новою юридичною процедурою комплексного дисциплінарного та адміністративно-юрисдикційного характеру, яка в окремих випадках може замінити собою спір про право цивільне і повернути втрачене право особі та поновити охорону даного права; з урахуванням виконання державними реєстраторами та нотаріусами під час публічного адміністрування охорони права власності на нерухоме майно окремих квазіюрисдикційних і контрольних функцій, запропоновано ввести до законодавства вимогу доброчесності як обов'язкову для виконання особою функцій з державної реєстрації права власності на об'єкти нерухомого майна та механізми перевірки такої доброчесності, аналогічні процедурам підтвердження доброчесності суддів;

До розвитку досліджень що вже були здійснені іншими авторами відноситься:

- розуміння публічного адміністрування за рахунок його розгляду як виду організуючого впливу на суспільні відносини з боку держави, що реалізується через побудову і функціонування системи інституцій, які діють на підставі правових норм імперативного та диспозитивного характеру і полягає з одного боку – у неухильному слідуванні законодавчим нормам, а з іншого, там де законодавчі норми надають простір для підзаконного правового регулювання – у обранні найбільш оптимальної моделі організації підзаконного правового регулювання та

найбільш оптимальних структур і інституцій, способів діяльності посадових осіб;

- розуміння структури правових засад публічного адміністрування за рахунок його поділу на організаційно-правове забезпечення, що складає інституціональний аспект правових засад публічного адміністрування та правові форми і засоби публічного адміністрування, які складають діяльнісний аспект правових засад публічного адміністрування;

- визначення адміністративних проваджень щодо реєстрації прав на нерухоме майно, як правових форм публічного адміністрування охорони права власності на нерухоме майно, які являють собою офіційні легітимізаційні дії щодо об'єкта права власності в інтересах конкретної особи - власника, пов'язані з офіційним визнанням і подальшою охороною відповідного правового

Вирішення поставлених у роботі наукових завдань базується на грамотному використанні існуючих загальнонаукових і спеціальних методів, прийомів наукового пізнання, у тому числі: формально-логічний –теоретико-правовий методи класифікації, групування, структурно-логічний та системно-структурний загальнонауковий метод комплексного аналізу порівняльно-правовий метод формально-юридичний.

Повнота викладу положень і висновків дисертації в опублікованих працях. Основні положення та результати дисертаційного дослідження оприлюднені в шести наукових працях, п'ять з яких є статтями у фахових, наукометричних та іноземних виданнях, та матеріали апробації.

Водночас, у дослідженні Бінька І.І. наявні дискусійні моменти, на які слід звернути увагу.

1. Автором висувається розуміння публічного адміністрування за рахунок його розгляду як виду організуючого впливу на суспільні

відносини з боку держави, що реалізується через побудову і функціонування системи інституцій, які діють на підставі правових норм імперативного та диспозитивного характеру (стор. 18 дисертації, стор. 4 автореферату). Бажано пояснити, які ще види організуючого впливу виділяє автор і чи не підміняє в даному випадку поняття «публічне адміністрування» правового регулювання?

2. Аналогічно потребує пояснення розуміння державного контролю як функції, що може здійснюватись суб'єктами владних повноважень, що не відносяться до посадових осіб органів державної влади на прикладі державного реєстратора і нотаріуса (стор. 19 дисертації, стор. 5 автореферату). Не можемо цілком погодитись з визнанням нотаріуса суб'єктом державного контролю, безперечно хоча нотаріус і представляє публічний інтерес в силу свого правового становища, навряд чи його можна цілком ототожнювати з суб'єктом державного контролю.

3. Дисертант стверджує, що «немає сумнівів у необхідності перенести в Державний реєстр речових прав на нерухоме майно всі відомості про зареєстровані речові права, зокрема, право власності, що містяться на паперових носіях, тобто в реєстрових книгах, які велись відповідними бюро технічної інвентаризації до їх підключення до Реєстру прав власності на нерухоме майно (РПВН) у 2002 році (а Київське БТІ – з 01.06.2010), і які зберігаються у архівах цих БТІ» (стор. 106 дисертації, стор. 5 автореферату). Проте разом з цим бажано було б запропонувати ту зобов'язуючу норму, яка спонукає БТІ подати – а адміністратора реєстру прийняти ці матеріали, розробка такого механізму збагатила б дослідження.

4. На думку дисертанта охорона права власності - це формування, через законотворчий процес і практичну роботу компетентних державних органів, відповідних умов, які допомагають належному існуванню та розвитку правовідносин власності у суспільстві та запобігають вчиненню

правопорушень у даній сфері. Захист права власності - це сукупність способів, заходів та прийомів, направлених на відновлення порушеного цивільного суб'єктивного права самим власником, компетентними державними органами та посадовими особами. (стор. 112 дисертації, стор. 4 автореферату). Разом з тим автор заявляє про адміністративну юрисдикцію, як про юридичну процедуру комплексного дисциплінарного та адміністративно-юрисдикційного характеру, яка в окремих випадках може замінити собою спір про право цивільне і повернути втрачене право особі та поновити охорону даного права. Підтримуючи в цілому думку, не можемо погодитись з можливістю заміти цивільно-правового захисту права власності адміністративною процедурою в жодному випадку.

Відповідність дисертації вимогам. Висловлене відображає думку опонента та не знижує загальної високої оцінки дисертаційного дослідження. Загалом дисертація Бінька Ігоря Ігоровича «Правові засади публічного адміністрування охорони права власності на об'єкти нерухомого майна» є логічно завершеним самостійним дослідженням правового становища органів, способів організації відповідних процедур, функціонування діючих і вироблення нових механізмів охорони права власності на нерухоме майно, та відповідає вимогам п. 11 Порядку присудження наукових ступенів, затвердженого Постановою Кабінету Міністрів України від 24 липня 2013 року №567 а її автор – Бінько Ігор Ігорович заслуговує на присудження йому наукового ступеня кандидата юридичних наук зі спеціальності 12.00.07 – адміністративне право і процес, фінансове право, інформаційне право.

Офіційний опонент:
к.ю.н., помічник нотаріуса

Роботодавець
Приватний нотаріус КМНО
В.В. Маматова

О.С. Коровайко